

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 7 2022

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	2
Straffrätt	2
Utlämningen av unionsmedborgaren II	2
EU-DOMSTOLEN	4
Avgöranden i svenska mål	4
Bryssel Ia-förordningen inte tillämplig på patenttvist i Svea hovrätt	4
Förslag till avgöranden i svenska mål	6
Institutionell rätt och allmänna principer	6
Den enskilde måste få tillgång till och ha rätt att ifrågasätta det väsentliga innehållet i de omständigheter som ligger till grund för återkallande av flyktingstatus	6
Processrätt	8
Nationell bestämmelse om generell förlängning av frister i domstolsförfarande under inledningen av pandemin fick tillämpas i europeiskt betalningsföreläggande	8
Skatterätt	10
Ingen skattemässig särbehandling att neka avdragsrätt i utländsk filial när medlemsstaten avstått från rätt att beskatta sådan filial	10
Konkurrensrätt m.m.	11
Inre marknaden och fri rörlighet	12
Lettiskt språkkrav för högre utbildning förenlig med etableringsfriheten, förutsatt att det är nödvändigt och proportionerligt	12
Inrikes och rättsligt samarbete	13
Informationssamhället	13
Sammanfattande riktlinjer för lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter – EU-domstolen bekräftar återigen sin praxis	13
Regler om marknadsmissbruk ger inte medlemsstaterna rätt att föreskriva en generell lagringsskyldighet för trafikuppgifter	16
Arbetsrätt	17
Preskription av anspråk på sparad betald semester förutsatte att arbetsgivaren gjort det möjligt att ta ut semestern	17
Konsumenträtt	19
Nationell tillsynsmyndighet får ges i uppgift att ålägga flygbolag att betala standardiserad kompensation vid försenade flygningar	19
Migrationsrätt	21

Tredjelandsmedborgares uppehållsrätt med stöd av artikel 20 FEUF kan inte anses vara avsedd att vara tillfällig	21
Miljörätt	22
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	22
NYA MÅL	22
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	23
FRÅN LAGSTIFTNINGSARBETET	23
Bolags rörlighet över gränserna inom EU - Prop. 2021/22:286	23
Rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar och vissa andra ändringar i EU:s direktiv om administrativt samarbete på direktskatteområdet – lagrådsremiss	24

INLEDNING

Välkommen till ett nytt Nyhetsbrev, som avser september 2022. Den stiltje som i någon mån präglat sommarmånaderna är nu definitivt över. Från EU-domstolen rapporteras bl.a. om dess svar på Svea hovrätts fråga om Bryssel Ia-förordningens tillämpningsområde, om ytterligare avgöranden om lagring av trafikuppgifter i kölvattnet av Tele2-domen, och om arten av den härledda uppehållsrätten en förälder som är tredjelandsmedborgare har enligt artikel 20 FEUF. Vidare noteras att en av de svenska domarna i tribunalen, Fredrik Schalin, har utnämnts att vara ordförande på avdelning under perioden 19 september 2022–31 augusti 2025.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Straffrätt

[Utlämningen av unionsmedborgaren II](#)

Högsta domstolen har i beslut den 9 september 2022 i mål B 3986-22 funnit att de omständigheter som en unionsmedborgare fört fram har vid en helhetsbedömning inte ansetts innebära stadigvarande bosättning i Sverige. Han har därför inte kunnat likställas med en svensk medborgare enligt reglerna för utlämning.

Nordmakedonien har begärt att LD ska utlämnas dit för verkställighet av ett fängelsestraff. Till stöd för utlämningsframställningen har det åberopats en dom från Förstainstansrätten i Skopje den 25 december 2013. Domen meddelades efter en förhandling där LD var personligen närvarande och biträdades av en försvarare. LD dömdes för otillåten tillverkning och tillgängliggörande för handel av narkotiska preparat, psykotropa ämnen och prekursorer i början av 2013. Straffet bestämdes till fängelse i elva år. Enligt domen hade LD, tillsammans och i samförstånd med andra personer, medverkat i en transport av cirka 300 kg cannabis som skulle smugglas i lastbil från Nordmakedonien till Nederländerna, men som stoppades vid den nordmakedonska gränsen. Domen överklagades och fastställdes av Appellationsrätten i Skopje den 20 oktober 2014. Även appellationsrättens dom meddelades efter en förhandling där LD var personligen närvarande och biträdades av en försvarare. LD har avtjänat en del av det utdömda straffet.

LD har anfört att han är unionsmedborgare (bulgariskt medborgarskap) och har en sådan anknytning till Sverige att det hindrar en utlämning till Nordmakedonien. Han har vistats här sedan hösten 2018. Han folkbokfördes här i februari 2019 och han har sedan den 11 augusti 2020 ett hyreskontrakt i första hand på en bostadslägenhet i Göteborg. Dock bor han hos sin flickvän, som är svensk medborgare. De väntar sitt första gemensamma barn i september och planerar en framtid tillsammans. Han har under sin vistelse i Sverige arbetat som lastbilschaufför och haft höga inkomster. Innan han frihetsberövades hade han dock blivit arbetslös och erhåller sedan dess ersättning från a-kassa. Han har av sagt sig sitt nordmakedonska medborgarskap. En utlämning av honom skulle strida mot grundläggande humanitära principer. Det föreligger också en överhängande risk för förnedrande eller inhuman behandling för det fall att han utlämnas till Nordmakedonien. Han blev mycket dåligt behandlad i det nordmakedonska fängelset. Bland annat blev han trakasserad och torterad av medfångar för att han hade lånat pengar som han inte kunnat betala tillbaka. Eftersom han avvikit från sitt fängelsestraff, kommer han att behandlas mycket illa av personalen om han återförs.

HD anförde: En svensk medborgare får inte utlämnas. Medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa den unionsrättsliga likabehandlingsprincipen om en unionsmedborgare har utövat sin rätt till fri rörlighet. När det gäller utlämning innebär det att medlemsstaterna är skyldiga att behandla medborgare i andra medlemsstater på samma sätt som sina egna medborgare förutsatt att den person som begärs utlämnad uppvisar en sådan tydlig integration i den medlemsstat som ska pröva begäran om utlämning att han eller hon ska anses vara stadigvarande bosatt där. Frågan om en person ska anses ha stadigvarande bosättning i Sverige på det sätt som krävs för att personen ska likställas med en svensk medborgare vid tillämpningen av 2 § ska prövas utifrån en helhetsbedömning av personens anknytning till Sverige och med beaktande av det övergripande intresset att fängelsestraff verkställs i den stat där det finns bäst förutsättningar för den dömdes sociala återanpassning. Vid helhetsbedömningen ska det tas hänsyn till bl.a. familjeförhållanden, arbetssituation och den tid som personen har vistats i Sverige. Även språklig, social och ekonomisk integration kan ha betydelse, liksom bostadsförhållanden. Hur personen i andra avseenden har fungerat i det svenska samhället kan också påverka bedömningen, t.ex. i vilken utsträckning personen har gjort sig skyldig till brott.

Frågan är då om LD ska anses ha stadigvarande bosättning i Sverige på det sätt som krävs för att han ska likställas med en svensk medborgare vid tillämpningen av 2 § utlämningslagen. Det ankommer i princip på honom att föra fram och, vid behov, bevisa sådana omständigheter som kan ha betydelse för bedömningen. Det som har framkommit om LDs arbete och inkomster visar på en inte obetydlig ekonomisk integration i Sverige. Han blev i början av året sambo med en svensk medborgare som han väntar barn med. När han frihetsberövades hade han bott i Sverige i knappt tre och ett halvt år. Det är en förhållandevis kort tid. Såvitt framkommit är dessutom hans integration i det svenska samhället i övrigt, t.ex. i språkligt och socialt hänseende, relativt svag. Av viss betydelse för bedömningen är vidare att han under sin tid i Sverige har gjort sig skyldig till brott, om än inte av allvarligare slag. Vid en helhetsbedömning kan LDs anknytning till det svenska samhället inte anses vara

tillräckligt stark för att han vid en tillämpning av 2 § utlämningslagen ska likställas med en svensk medborgare.

Det föreligger därmed inte hinder mot utlämning enligt 2 §. Det förelåg heller inga andra hinder mot utlämning.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under juli och augusti 2022 meddelat [40 domar](#) som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [fem domar](#) från stora avdelningen. [En av de domar](#) som meddelats rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna lämnat [32 förslag](#) till avgöranden. Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats angående ett antal av dessa avgöranden och förslag, men ofta även om annat av mer generellt intresse.

För närvarande är [fyra mål](#) där svensk domstol begärt förhandsavgörande anhängiga vid EU-domstolen. Information om tre av dem återfinns i länken i föregående mening. Länken ger tillgång till begäran om förhandsavgörande i respektive mål eller till EUT-meddelandet om denna begäran. Av dessa framgår respektive domstols fråga eller frågor, och, i de fall som begäran finns tillgänglig, det resonemang som ligger till grund för begäran om förhandsavgörande. Hänskjutande domstolar är Högsta domstolen, Hovrätten för Nedre Norrland och Överklagandenämnden för studiestöd (ett mål vardera).

Vad gäller det fjärde anhängiga målet har begäran om förhandsavgörande gjorts av Förvaltningsrätten i Göteborg, Migrationsdomstolen, i dess mål UM 1982-22. Frågorna avser det så kallade återvändandedirektivet, 2008/115/EG, och regleringen i 8 kap. 6 a § utlämningslagen. Se vidare under NYA MÅL. Nyhetsbrevet återkommer med mer information så snart det finns sådan fritt tillgänglig på internet.

Avgöranden i svenska mål

[Bryssel Ia-förordningen inte tillämplig på patenttvist i Svea hovrätt](#)

EU-domstolen, nionde avdelningen, har i dom den 8 september 2022 i mål C-399/21, IRnova AB, prövat en begäran från Svea hovrätt angående tolkningen av artikel 24 led 4 i förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel Ia-förordningen). Begäran har framställts i ett mål mellan IRnova AB och FLIR Systems AB om vem som har bättre rätt till de uppfinningar som avses i de patentansökningar som getts in och de patent som beviljats i tredjeland.

IRnova och FLIR Systems, som är verksamma inom sektorn för infraröd teknik, är bolag med säte i Sverige. De har tidigare haft en affärsrelation. IRnova väckte talan vid Patent- och marknadsdomstolen och yrkade bland annat att den domstolen skulle fastställa att företaget har bättre rätt till uppfinningarna enligt de internationella patentansökningar – som senare följdes upp av europeiska, amerikanska och kinesiska patentansökningar – och enligt de amerikanska patent som beviljats FLIR på grundval av de sistnämnda ansökningarna. Som grund för talan anförde IRnova i huvudsak att uppfinningarna hade utvecklats av en av dess anställda, och att denne därmed är att betrakta som uppfinnare eller i varje fall meduppfinnare. IRnova

hävdade att företaget därför såsom arbetsgivare inträtt i uppfinnarens ställe och var rätt ägare till dessa uppfinningar. FLIR hade dock i eget namn och utan att förvärva uppfinningarna eller på annat vis vara berättigad därtill gett in de ansökningar som nämns i punkten ovan.

Patent- och marknadsdomstolen förklarade sig behörig att pröva IRnovas talan avseende de uppfinningar som omfattas av ansökningarna om europeiskt patent. Däremot **förklarade** den **sig obehörig att pröva yrkandet om företagets påstådda rätt till de uppfinningar som avses med de kinesiska och amerikanska patentansökningarna** från FLIR liksom de amerikanska patent som beviljats FLIR, med **motiveringen att yrkandet om fastställelse av vem som är uppfinnare av de sistnämnda uppfinningarna har samband med registreringen och ogiltigheten av patenten**. Med hänsyn till detta samband **ansågs tvisten omfattas av tillämpningsområdet för artikel 24 led 4 i Bryssel Ia-förordningen och svensk domstol obehörig** att pröva den. IRnova överklagade detta beslut om avvisning på grund av bristande behörighet till den hänskjutande domstolen, Svea hovrätt (Sverige).

Svea hovrätt begärde förhandsavgörande och ställde följande fråga;

”Omfattas en fastställesetalan om bättre rätt, grundad på ett påstående om uppfinnarskap eller meduppfinnarskap, till en uppfinning enligt nationella patentansökningar och patent registrerade i en icke-medlem[s]stat av den exklusiva behörigheten enligt [artikel 24 led 4 i Bryssel Ia-förordningen]”.

EU-domstolen fann att Svea hovrätt **ville få klarhet i** huruvida artikel 24 led 4 i Bryssel Ia-förordningen ska tolkas så, att den bestämmelsen är tillämplig på en tvist om fastställande av, inom ramen för en talan som grundas på en påstådd ställning som uppfinnare eller meduppfinnare, huruvida en person har rätt till vissa uppfinningar som avses i patentansökningar som getts in och patent som beviljats i tredjeland. För att avgöra denna fråga prövade den först om en rättslig situation såsom den aktuella, med anknytning till ett tredjeland, omfattas av Bryssel Ia-förordningens tillämpningsområde. Domstolen framhöll att tvisten i det nationella målet har uppstått mellan två bolag med säte i samma medlemsstat och syftar till att fastställa vem som har bättre rätt till en rättighet som också uppstått i den medlemsstaten, nämligen en rätt till de uppfinningar som avses med de i målet aktuella ingivna patentansökningarna och beviljade patenten. Den enda utländska anknytningen i denna tvist är att den bland annat gäller patentansökningar som getts in och patent som beviljats i tredjeland, närmare bestämt i Kina och Förenta staterna. **Denna utländska anknytning är dock inte till en medlemsstat**. Även om tvisten rör förhållanden på privaträttens område, och Bryssel Ia-förordningen således är tillämplig, reglerar **artikel 24 led 4** i förordningen inte den situationen att patentansökningarna getts in i Förenta staterna eller Kina, och är därmed **inte tillämplig** på denna situation. Vidare är **en sådan tvist som den aktuella under alla omständigheter inte en tvist om ”registrering eller giltighet av patent”** i den mening som avses i artikel 24 led 4 i Bryssel Ia-förordningen. EU-domstolen lämnade därför följande svar på den ställda frågan:

Artikel 24 led 4 i Bryssel Ia-förordningen ska tolkas så, att den inte är tillämplig på en tvist, inom ramen för en talan som grundas på en påstådd ställning som uppfinnare eller meduppfinnare, om fastställandet av huruvida en person har rätt till vissa

uppfinningar som avses i patentansökningar som getts in och patent som beviljats i tredjeland.

Förslag till avgöranden i svenska mål

Institutionell rätt och allmänna principer

[Den enskilde måste få tillgång till och ha rätt att ifrågasätta det väsentliga innehållet i de omständigheter som ligger till grund för återkallande av flyktingstatus](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 22 september 2022 i mål C-159/21, GM, prövat en begäran om förhandsavgörande från Fővárosi Törvényszék (Överdomstolen för Budapests stad, Ungern) angående tolkningen av artiklarna 14 och 17 i direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, artiklarna 4, 10, 11, 12, 23 och 45 i direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd samt artiklarna 41 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Begäran har framställts i ett mål där GM, som är tredjelandsmedborgare, har överklagat beslutet att återkalla hans flyktingstatus och neka honom status som subsidiärt skyddsbehövande.

GM dömdes år 2002 av en ungersk domstol till fängelse för narkotikahandel. Under den period då han avtjänade detta fängelsestraff lämnade han år 2005 in en asylansökan i Ungern. Till följd av denna ansökan tillerkändes han status som "mottagen", men han förlorade därefter denna status år 2010. Efter det att GM hade lämnat in en ny asylansökan beviljades han år 2012 flyktingstatus. 2019 beslutade generaldirektoratet att återkalla GM:s flyktingstatus och att neka honom status som subsidiärt skyddsbehövande, samtidigt som principen om non-refoulement tillämpades. Beslutet fattades på grundval av ett icke-motiverat yttrande från Myndigheten för grundlagsskydd, Ungern och Centrum för bekämpning av terrorism, Ungern). I detta yttrande anförde de båda myndigheterna att GM:s vistelse i landet äventyrade den nationella säkerheten. GM överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen först ville få klarhet i huruvida artiklarna 11.2, 12.1, 12.2, 23.1, 45.1 och 45.3–45.5 i direktiv 2013/32, jämförda med artiklarna 41 och 47 i stadgan, ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken den berörda personen eller dennas rådgivare, när ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd eller om återkallande av ett sådant skydd grundas på sådana uppgifter vilkas röjande skulle äventyra den ifrågavarande medlemsstatens nationella säkerhet, endast kan få tillgång till dessa uppgifter efter att ha beviljats tillstånd därtill, **inte delges ens väsentliga delar av de skäl på grundval av vilka sådana beslut har antagits och inte under några omständigheter vid administrativa förfaranden eller domstolsförfaranden får använda de uppgifter som de kunnat få tillgång till.** EU-domstolen framhöll inledningsvis att **artikel 41 i stadgan** visserligen riktar sig till unionens institutioner, men att den samtidigt **återspeglar en allmän princip i unionsrätten**, som är

tillämplig på medlemsstaterna när de tillämpar denna rätt. Denna princip ska således beaktas för att klargöra vilka skyldigheter som åligger medlemsstaterna vid genomförandet av artikel 23.1 i direktivet. Den hänskjutande domstolens fråga avser rätten till försvar. Eftersom det i direktiv 2013/32 inte preciseras på vilket sätt medlemsstaterna ska säkerställa att den berörda personens rätt till försvar iakttas när dennas rätt att få tillgång till akten begränsas med tillämpning av artikel 23.1 andra stycket i direktivet, omfattas de konkreta reglerna för de förfaranden som fastställts i detta syfte av den nationella rättsordningen i varje medlemsstat, i enlighet med principen om medlemsstaternas processuella autonomi. Dessa regler får emellertid varken vara mindre förmånliga än dem som avser liknande situationer som regleras av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som följer av unionsrätten (effektivitetsprincipen). När medlemsstaterna genomför unionsrätten är de vidare skyldiga att säkerställa både att de krav som följer av rätten till god förvaltning efterlevs, såsom har framhållits i punkt 35 i denna dom, och att rätten till ett effektivt rättsmedel iakttas i enlighet med artikel 47 första stycket i stadgan. Av dessa rättigheter följer iakttagandet av den berörda personens rätt till försvar, under det administrativa förfarandet respektive vid ett eventuellt domstolsförfarande.

Vad för det första gäller **det administrativa förfarandet** framgår det av domstolens fasta rättspraxis att iakttagandet av rätten till försvar innebär att medlemsstaternas myndigheter, när de vidtar åtgärder som faller inom unionsrättens tillämpningsområde, ska bereda den person som ett beslut riktar sig till, när beslutet påtagligt påverkar dennas intressen, tillfälle att på ett meningsfullt sätt framföra sina synpunkter med avseende på de uppgifter som myndigheten avser att lägga till grund för sitt beslut. Det förutsätter att den berörda personen, i förekommande fall genom en rådgivare, **ges en konkret möjlighet att få kännedom om de omständigheter som myndigheten avser att lägga till grund för sitt beslut**, innebär rätten till försvar en rätt att få **tillgång till samtliga uppgifter** i akten under det administrativa förfarandet.

Vad för det andra gäller **domstolsförfarandet** innebär iakttagandet av rätten till försvar att den berörda personen kan få kännedom inte enbart om de skäl som ligger till grund för det beslut som fattats rörande honom eller henne, utan även om samtliga uppgifter i akten på vilka myndigheten har grundat sitt beslut, för att kunna utveckla sin talan på ett ändamålsenligt sätt. Den **kontradiktoriska principen** som utgör en del av den rätt till försvar som avses i artikel 47 i stadgan, innebär dessutom att parterna i en rättegång har rätt att få ta del av all bevisning och alla yttranden som ingetts till domstolen i syfte att påverka avgörandet samt att yttra sig däröver. **Rätten till försvar utgör emellertid inte någon absolut rättighet** och den tillhörande rätten att få **tillgång till akten kan således begränsas**, på grundval av en avvägning mellan, å ena sidan, den berörda personens rätt till god förvaltning samt till ett effektivt rättsmedel, och, å andra sidan, de intressen som åberopas för att motivera att den berörda personen ska nekas tillgång till någon uppgift i akten, särskilt när dessa intressen avser den nationella säkerheten. Denna avvägning **får emellertid inte**, mot bakgrund av nödvändigheten av att iakttä **artikel 47 i stadgan**, **leda till att den berörda personen inte längre kan utöva sin rätt till försvar** på ett verkningsfullt sätt och att rätten att överklaga enligt artikel 45.3 i direktiv 2013/32 urholkas, bland annat genom att personen, eller i förekommande fall dennas

rådgivare, inte ges information om det väsentliga innehållet i de skäl som utgör grund för ett beslut som fattats angående honom eller henne. Denna avvägning **kan däremot leda till att vissa uppgifter i akten inte ska lämnas ut** till den berörda personen när utlämnandet av dessa uppgifter **direkt och särskilt kan äventyra statens säkerhet** genom att ett sådant utlämnande bland annat kan innebära fara för personers liv, hälsa och frihet eller avslöja undersökningsmetoder som särskilt används av nationella säkerhetsmyndigheter och därigenom allvarligt hindra, eller till och med omöjliggöra, dessa myndigheters framtida arbete.

Även om medlemsstaterna med stöd av artikel 23.1 andra stycket i direktiv 2013/32 kan neka den berörda personen direkt tillgång till samtliga uppgifter i akten, bland annat med hänsyn till den nationella säkerheten, kan denna bestämmelse inte, utan att effektivitetsprincipen, rätten till en god förvaltning och rätten till ett effektivt rättsmedel åsidosätts, tolkas så, att de behöriga myndigheterna tillåts försätta personen i en situation där varken personen själv eller dennas rådgivare på ett ändamålsenligt sätt kan få kännedom om det väsentliga innehållet i de avgörande uppgifter som tillförts akten, i förekommande fall inom ramen för ett särskilt förfarande för att bevara den nationella säkerheten. **Ett förfarande som ger den berörda personen eller dennas rådgivare möjlighet att få tillgång till dessa uppgifter, samtidigt som de förbjuds att använda uppgifterna under det administrativa förfarandet eller vid ett eventuellt domstolsförfarande, är således inte tillräckligt för att tillvarata denna persons rätt till försvar.**

Frågan besvarades mot den bakgrunden på följande sätt:

Artikel 23.1 i direktiv 2013/32, jämförd med artikel 45.4 i samma direktiv och mot bakgrund av den allmänna unionsrättsliga principen om rätt till god förvaltning samt **artikel 47 i stadgan**, ska tolkas så, att de **utgör hinder** för nationell lagstiftning enligt vilken den berörda personen eller dennas rådgivare, när ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd eller om återkallande av ett sådant skydd grundas på sådana uppgifter vilkas röjande skulle äventyra den ifrågavarande medlemsstatens nationella säkerhet, endast kan få tillgång till dessa uppgifter efter att ha beviljats tillstånd därtill, **inte delges ens väsentliga delar av de skäl** på grundval av vilka sådana beslut har antagits **och inte** under några omständigheter vid administrativa förfaranden eller domstolsförfaranden **får använda de uppgifter som de kunnat få tillgång till.**

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Processrätt

[Nationell bestämmelse om generell förlängning av frister i domstolsförfarande under inledningen av pandemin fick tillämpas i europeiskt betalningsföreläggande](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 15 september 2022 i mål C-18/21, Uniqa Versicherungen, prövat en begäran om förhandsavgörande från Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) rörande tolkningen av artiklarna 20 och 26 jämförda med artikel 16.2 i förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande. Begäran har framställts i ett mål mellan Uniqa Versicherungen AG, ett österrikiskt försäkringsbolag, och VU, som är tysk medborgare, angående verkställighet av ett europeiskt betalningsföreläggande som delgivits VU.

Distriktsdomstolen för handelsfrågor i Wien utfärdade på begäran av Uniqa Versicherungen den 6 mars 2020 ett europeiskt betalningsföreläggande som den 4 april 2020 delgavs VU, som är en fysisk person bosatt i Förbundsrepubliken Tyskland. VU överklagade detta betalningsföreläggande genom en skrivelse som postades den 18 maj 2020. Nämnda domstol avtog VU:s invändning med motiveringen att den inte hade framställts inom den 30-dagarsfrist som anges i artikel 16.2 i förordning nr 1896/2006. Handelsdomstolen i Wien upphävde detta beslut med stöd av artikel 1.1 i den österrikiska lagen om covid-19. Uniqa Versicherungen överklagade till Oberster Gerichtshof, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artiklarna 16, 20 och 26 i förordning nr 1896/2006 ska tolkas så att de utgör hinder för att en nationell lagstiftning som antogs vid tidpunkten för utbrottet av covid-19-pandemin och som avbröt de civilrättsliga processuella tidsfristerna under cirka fem veckor, tillämpas på den tidsfrist på 30 dagar som föreskrivs i artikel 16.2 i samma förordning för svaranden att göra invändningar mot ett europeiskt betalningsföreläggande.

EU-domstolen anförde att det i artikel 20.1 b i förordning nr 1896/2006 föreskrivs att en förnyad prövning av ett europeiskt betalningsföreläggande får ske om den frist på 30 dagar som föreskrivs i artikel 16.2 i förordningen för bestridande inte har iakttagits till följd av force majeure eller exceptionella omständigheter som hindrat svaranden från att lämna in ett bestridande inom denna frist. För att svaranden ska ha rätt att ansöka om förnyad prövning av det europeiska betalningsförelägget enligt denna bestämmelse är det nödvändigt att tre kumulativa villkor är uppfyllda. För det första ska det föreligga exceptionella omständigheter eller force majeure på grund av vilka svaranden har varit förhindrad att bestrida fordran inom den föreskrivna fristen, för det andra att svaranden utan egen förskyllan har varit förhindrad att bestrida fordran och för det tredje måste svaranden vidta åtgärder utan dröjsmål.

I förevarande fall vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 26 i förordning nr 1896/2006 gör det möjligt att, inom den frist på 30 dagar som föreskrivs i artikel 16.2 i förordningen för att bestrida ett europeiskt betalningsföreläggande, tillämpa en nationell lagstiftning som på grund av **covid-19-pandemin**, för en period på cirka fem veckor har avbrutit de processuella fristerna i tvistemål, eller om artikel 20.1 b i nämnda förordning tvärtom ska tolkas så, att den på ett uttömmande sätt reglerar svarandens processuella rättigheter vid exceptionella omständigheter, såsom de som har samband med covid-19-pandemin, **med följd att artikel 26 i förordningen inte ska tillämpas**. Även om det i artiklarna 16 och 20 i förordningen föreskrivs en rätt för svaranden att lämna in ett bestridande av det europeiska betalningsförelägget som delgetts svaranden genom att harmonisera ett visst antal aspekter av denna rättighet, såsom villkor och frist för att utöva denna rätt, den tidpunkt då denna frist börjar löpa samt de undantagsfall i vilka svaranden kan ansöka om förnyad prövning av förelägget då fristen löpt ut, reglerar varken dessa artiklar eller någon annan bestämmelse i förordningen andra aspekter såsom skälen för avbrott eller uppskjutande av denna frist under den tid fristen löper. Medlemsstaterna har följaktligen, i enlighet med artikel 26 i samma förordning, rätt att reglera de sistnämnda aspekterna och således att komplettera de processuella aspekter som inte regleras i artiklarna 16 och 20 i förordning nr 1896/2006. I avsaknad av unionsbestämmelser om processrättsliga frågor ankommer det på

medlemsstaterna, enligt principen om processuell autonomi, att föreskriva sådana bestämmelser. Dessa bestämmelser får emellertid varken vara mindre förmånliga än de som reglerar liknande nationella situationer (likvärdighetsprincipen) eller medföra att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av unionsrätten (effektivitetsprincipen). I förevarande fall har den nationella lagstiftning som är aktuell i det nationella målet inte på något sätt påverkat de aspekter som har harmoniserats genom förordning nr 1896/2006. I lagen föreskrevs endast ett avbrott som var begränsat till cirka fem veckor och som, såsom den österrikiska regeringen bekräftade vid förhandlingen, motsvarade den period under vilken domstolsverksamheten, på grund av en strikt isolering som påtvingades på det nationella territoriet på grund av covid-19-pandemin, starkt hade störts. Såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande har denna lagstiftning inte heller medfört att frister för bestridande som hade löpt ut innan de trädde i kraft återupptogs.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artiklarna 16, 20 och 26 i förordning nr 1896/2006 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en nationell lagstiftning som antogs vid tidpunkten för utbrottet av covid-19-pandemin och som avbröt de civilrättsliga processuella tidsfristerna under cirka fem veckor, tillämpas på den tidsfrist på 30 dagar som föreskrivs i artikel 16.2 i samma förordning för svaranden att göra invändningar mot ett europeiskt betalningsföreläggande.

Skatterätt

[Ingen skattemässig särbehandling att neka avdragsrätt i utländsk filial när medlemsstaten avstått från rätt att beskatta sådan filial](#)

EU-domstolen, fjärde avdelningen, har i dom den 22 september 2022 i mål C-538/20, W, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland) rörande tolkningen av artiklarna 49 och 54 FEUF. Begäran har framställts i ett mål mellan Finanzamt B (skattekontor B, Tyskland) och det tyska aktiebolaget W AG, avseende den förstnämndas beslut att, vid beräkningen av den skatt som aktiebolaget skulle betala i Tyskland för år 2007, inte beakta förluster i ett i Förenade kungariket beläget fast driftsställe tillhörande aktiebolaget vilket hade lagts ner samma år.

W är ett aktiebolag med säte och ledning i Tyskland. Bolaget bedriver handel med värdepapper. I augusti 2004 öppnade W en filial i Förenade kungariket. Filialen gick inte med vinst och W beslutade därför under det första halvåret år 2007 att lägga ned filialen. Detta innebar att det inte var skattemässigt möjligt att i Förenade kungariket föra över de förluster som filialen hade lidit. Med anledning av skattekontoret B:s beslut att inte beakta dessa förluster vid fastställandet av den bolagsskatt och skatt på inkomst av näringsverksamhet som W skulle erlägga i Tyskland för beskattningsåret 2007, överklagade bolaget till Hessisches Finanzgericht (Skattedomstolen i Hessen, Tyskland). Genom dom av den 4 september 2018 biföll denna domstol bolagets överklagande. Skattekontoret B överklagade denna dom till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den första frågan, som var den enda som besvarades, avsåg att ge klarhet i huruvida artiklarna 49 och 54 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder

för en medlemsstats lagstiftning enligt vilken ett bolag med hemvist i denna medlemsstat inte från den skattepliktiga vinsten kan dra av definitiva förluster som uppkommit för bolagets fasta driftsställe i en annan medlemsstat för det fall att hemvistmedlemsstaten har avstått från sin rätt att beskatta vinsten för detta fasta driftsställe enligt ett skatteavtal.

EU-domstolen framhöll att det framgår av begäran om förhandsavgörande att bolag med säte eller ledning i Tyskland, enligt 1 § punkterna 1 och 2 KStG, är skyldiga att erlagga bolagsskatt på samtliga inkomster. När ett bolag med ledning eller säte i Tyskland via ett fast driftsställe utövar näringsverksamhet i Förenade kungariket undantas emellertid vinster som härrör från det fasta driftsstället, enligt bestämmelserna i skatteavtalet, från underlaget för den bolagsskatt som bolaget ska erlagga i Tyskland, utan att det hindrar nämnda medlemsstat från att beakta dem vid beräkningen av skattesatsen, under villkor att de beskattas i Förenade kungariket. Samma sak gäller, på motsvarande sätt, för förluster som är hänförliga till ett sådant fast driftsställe. Med ett sådant upplägg **åtnjuter bolag med hemvist i Tyskland en skattemässig fördel** vid fastställandet av den beskattningsbara inkomsten genom att de kan beakta förluster i ett inhemskt fast driftsställe. Genom att detta inte är möjligt när dessa förluster uppkommer i ett fast driftsställe som är beläget i en annan medlemsstat införs en **skillnad i behandling vilken kan avskräcka** ett bolag med hemvist i Tyskland från att bedriva verksamhet via ett sådant fast driftsställe. En sådan skillnad i behandling är **bara tillåten** om den tar sikte på situationer som inte är **objektivt jämförbara eller** om den kan **motiveras av tvingande hänsyn till allmänintresset och är proportionerlig** i förhållande till det mål som eftersträvas. Förbundsrepubliken Tyskland har, genom skatteavtalet, avstått från sin rätt att beskatta vinster i fasta driftsställen i Förenade kungariket genom vilka bolag med hemvist i Tyskland utövar näringsverksamhet. Samma sak gäller, på motsvarande sätt, för beaktande av förluster som har drabbat dessa driftsställen. Genom att Förbundsrepubliken Tyskland, genom ett skatteavtal, har avstått från sin rätt att beskatta vinster och förluster i ett sådant fast driftsställe som är beläget i en annan medlemsstat, **befinner sig ett inhemskt bolag med ett sådant driftsställe inte i en situation som är jämförbar med situationen för ett inhemskt bolag med ett fast driftsställe i Tyskland** med beaktande av målet att förhindra eller minska dubbelbeskattning av vinster och, på motsvarande sätt, dubbla avdrag för förluster. I en situation som den i det nationella målet föreligger således inte någon inskränkning av etableringsfriheten enligt artiklarna 49 och 54 FEUF.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artiklarna 49 och 54 FEUF ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning enligt vilken ett bolag med hemvist i denna medlemsstat inte från den skattepliktiga vinsten kan dra av definitiva förluster som uppkommit för bolagets fasta driftsställe i en annan medlemsstat för det fall att hemvistmedlemsstaten har avstått från sin rätt att beskatta vinsten för detta fasta driftsställe enligt ett skatteavtal.

Konkurrensrätt m.m.

Inre marknaden och fri rörlighet

Lettiskt språkkrav för högre utbildning förenlig med etableringsfriheten, förutsatt att det är nödvändigt och proportionerligt

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 7 september 2022 i mål C-391/20, Cilevičs m.fl., prövat en begäran om förhandsavgörande från Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Författningsdomstolen, Lettland) angående tolkningen av artiklarna 49 och 56 FEUF samt artikel 16 i Europeiska unionens stadga. Denna begäran har framställts inom ramen för ett förfarande för granskning av författningenslighet av den lettiska lagen om universitet och högskolor.

20 ledamöter i det lettiska parlamentet har väckt talan vid den lettiska författningsdomstolen för att få prövat huruvida vissa bestämmelser i den lagen är förenliga med den lettiska författningen. Sökandena har gjort gällande att dessa bestämmelser i lagen om universitet och högskolor undergräver rätten till utbildning. I den mån som nämnda bestämmelser ålägger privata universitet och högskolor att främja och utveckla Republiken Lettlands officiella språk, genom att på detta sätt begränsa deras möjligheter att erbjuda utbildningsprogram på främmande språk, begränsar de nämligen dessa universitet och högskolors självbestämmanderätt samt den akademiska friheten för deras lärare och studenter. Dessutom inskränks även rätten för privata universitet och högskolor att bedriva kommersiell verksamhet och att mot vederlag tillhandahålla en tjänst avseende högre utbildning i enlighet med det tillstånd som erhållits. Genom att skapa ett hinder för tillträde till marknaden för högre utbildning och genom att hindra medborgare och företag från andra medlemsstater från att tillhandahålla tjänster avseende högre utbildning på främmande språk, strider artiklarna 5.1 tredje meningen och 56.3 i lagen om universitet och högskolor samt punkt 49 i övergångsbestämmelserna till denna lag mot etableringsfriheten och den fria rörligheten för tjänster som garanteras i artikel 49 FEUF respektive artikel 56 FEUF samt mot näringsfriheten, som stadfästs i artikel 16 i stadgan. Det lettiska parlamentet har hävdatt att dessa bestämmelser är förenliga med den lettiska författningen. Författningsdomstolen begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att tolkningsfrågorna avsåg att ge **klarhet i huruvida artiklarna 49 och 56 FEUF samt artikel 16 i stadgan ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som i princip ålägger universitet och högskolor en skyldighet att ge undervisning uteslutande på den medlemsstatens officiella språk.** Den konstaterade inledningsvis att den lagstiftning som är i fråga i det nationella målet till övervägande del omfattas av etableringsfriheten, varför frågan ska besvaras utifrån denna. Den framhöll att även om unionsrätten inte inkräktar på medlemsstaternas befogenhet vad gäller vare sig undervisningens innehåll och utbildningssystemets organisation samt deras kulturella och språkliga mångfald eller innehållet i och organisationen av yrkesutbildning, såsom framgår av artikel 165.1 FEUF och artikel 166.1 FEUF, ska medlemsstaterna vid utövandet av denna befogenhet iaktta unionsrätten, bland annat bestämmelserna om etableringsfrihet. Alla åtgärder som förbjuder, försvårar eller gör det mindre attraktivt att utöva den frihet som garanteras i artikel 49 FEUF ska anses som inskränkningar i etableringsfriheten. Även om medborgare från andra medlemsstater i förevarande fall kan etablera sig i Lettland och tillhandahålla program avseende högre utbildning, är en sådan möjlighet i princip villkorad av **skyldigheten att tillhandahålla dessa**

program endast på den medlemsstatens officiella språk. En sådan skyldighet kan göra det mindre attraktivt för dessa medborgare att etablera sig i den medlemsstat som föreskriver denna skyldighet, vilket således **utgör en inskränkning av den frihet som garanteras i artikel 49 FEUF.**

Enligt domstolens fasta praxis kan inskränkningar i etableringsfriheten endast vara motiverade om de för det första grundas på **tvingande skäl av allmänintresse och de för det andra iakttar proportionalitetsprincipen**, vilket innebär att de ska vara ägnade att på ett sammanhängande och systematiskt sätt säkerställa att det eftersträlvade målet uppnås och att de inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål. Målet att främja och stimulera användningen av ett av de officiella språken i en medlemsstat **utgör ett legitimt intresse som i princip kan motivera en inskränkning av de skyldigheter som följer av etableringsfriheten.** I

förevarande fall **förefaller** en medlemsstats lagstiftning som föreskriver en skyldighet för universitet och högskolor att i princip använda det officiella språket i denna medlemsstat **vara ägnad att säkerställa att målet att skydda och främja detta språk uppnås.** Det är tillåtet för medlemsstaterna att i princip införa en skyldighet att använda det officiella språket i dessa program, **förutsatt att en sådan skyldighet åtföljs av undantag som säkerställer att ett annat språk än det officiella språket kan användas** i universitetsutbildningar. I förevarande fall bör sådana undantag, för att inte gå utöver vad som är nödvändigt för detta ändamål, tillåta användning av ett annat språk än lettiska, åtminstone vad gäller utbildningar som ges inom ramen för ett europeiskt eller internationellt samarbete och utbildning som avser andra språk och kulturer än lettiska språket och kulturen.

Tolkningsfrågan besvarades därmed på följande sätt:

Artikel 49 FEUF ska tolkas så, att den **inte utgör hinder** för en medlemsstats lagstiftning som i princip ålägger universitet och högskolor en **skyldighet att uteslutande ge undervisning på den medlemsstatens officiella språk**, i den mån en sådan lagstiftning är motiverad av hänsyn till ändamål avseende skyddet för medlemsstatens nationella identitet, det vill säga att den är **nödvändig och proportionerlig i förhållande** till skyddet för det legitima mål som eftersträvas.

Inrikes och rättsligt samarbete

Informationssamhället

[Sammanfattande riktlinjer för lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter – EU-domstolen bekräftar återigen sin praxis](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 20 september 2022 i de förenade målen C-793/19 och C-794/19, SpaceNet, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen, Tyskland), angående tolkningen av artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) jämförd med artiklarna 6–8, 11 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Målen rör den skyldighet som ålagts telekomoperatörer att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter avseende deras kunders telekommunikationer.

SpaceNet och Telekom Deutschland tillhandahåller allmänt tillgängliga internetanslutningstjänster i Tyskland. Telekom Deutschland tillhandahåller dessutom allmänt tillgängliga telefonitjänster i Tyskland. Dessa tjänsteleverantörer väckte talan vid Verwaltungsgericht Köln (Förvaltningsdomstolen i Köln, Tyskland) och bestred skyldigheten att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter hänförliga till sina kunders telekommunikationer. Deras talan bifölls och målet överklagades till den hänskjutande domstolen.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 15.1 i direktiv 2002/58, jämförd med artiklarna 6–8, 11 och 52.1 i stadgan och artikel 4.2 FEU, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning som, med vissa undantag, ålägger leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att för de syften som räknas upp i artikel 15.1 i detta direktiv, och särskilt med avseende på bekämpning av allvarliga brott eller förebyggande av konkreta risker för den nationella säkerheten, **generellt och odifferentierat lagra flertalet trafik- och lokaliseringssuppgifter** avseende dessa tjänsters slutanvändare, och därvid föreskriver en lagringstid på flera veckor och regler som syftar till att säkerställa ett effektivt skydd mot missbruk av eller otillåten tillgång till de lagrade uppgifterna. EU-domstolen inledde sin bedömning genom att **bekräfta de principer den tidigare slagit fast**, senast återgivna i dom av den 6 oktober 2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 och C-520/18, EU:C:2020:791, och dom av den 5 april 2022, Commissioner of An Garda Síochána m.fl., C-140/20, EU:C:2022:258, varefter den bedömde tillämpningen av dessa principer på omständigheterna i de aktuella målen.

När det gäller **omfattningen av de lagrade uppgifterna** framgår det av beslutet om hänskjutande att den lagringsskyldighet som föreskrivs i denna lagstiftning, i samband med tillhandahållande av telefonitjänster, bland annat avser de uppgifter som är nödvändiga för att identifiera en kommunikations källa och destination, datum och klockslag för kommunikationens början och slut eller – när det rör sig om kommunikation via sms, multimediameddelande eller liknande meddelande – tidpunkten för avsändandet och mottagandet av meddelandet och, vid mobilanvändning, beteckningen på de celler som användes av det uppringande och det uppringda abonnemanget i början av kommunikationen. I samband med tillhandahållande av internetuppkopplingstjänster avser lagringsskyldigheten bland annat den IP-adress som abonnenten tilldelats, datum och klockslag för när internetanvändningen inleds och avslutas från den tilldelade IP-adressen och, vid mobilanvändning, beteckningen på de celler som använts i början av internetanslutningen. Även de uppgifter som ger möjlighet att få kännedom om den geografiska positionen och riktningarna för den maximala strålningen för de antenner som betjänar den berörda cellen lagras. Det var utrett att det **lagras bland annat uppgifter om användare som omfattas av tystnadsplikt, såsom advokater, läkare och journalister**, och att den **lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter som föreskrivs i den nationella lagstiftningen berör nästan alla personer som ingår i befolkningen**, även om dessa inte, ens indirekt, befinner sig i en situation som kan leda till straffrättsliga påföljder. Lagringstiden uppgår till fyra veckor för lokaliseringssuppgifter och till tio veckor för övriga uppgifter, vilket är betydligt kortare tid än som prövades av domstolen i domen av den 21 december 2016, Tele2 Sverige och Watson m.fl., C-203/15 och C-698/15, EU:C:2016:970. Det centrala är emellertid

hur stor risken är för att det med hjälp av de sammantagna lagrade uppgifterna, bland annat med hänsyn till deras antal och mångfald, blir möjligt att dra mycket precisa slutsatser om privatlivet för den eller de personer vilkas uppgifter har lagrats och, i synnerhet, att upprätta en profil för den eller de berörda personerna, och att denna information är lika känslig med avseende på rätten till respekt för privatlivet som själva innehållet i kommunikationerna. En så omfattande lagring är endast tillåten vid hot mot den allmänna säkerheten, vilket motsvarar det **grundläggande intresset av att skydda statens väsentliga funktioner och samhällets grundläggande intressen** och inbegriper förebyggande och beivrande av verksamhet som allvarligt kan störa de grundläggande konstitutionella, politiska, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land och i synnerhet direkt hota samhället, befolkningen eller staten som sådan, såsom **bland annat terrorverksamhet**. Sammanfattningsvis besvarade EU-domstolen tolkningsfrågan genom att ge följande tämligen detaljerade riktlinjer:

Artikel 15.1 i direktiv 2002/58, jämförd med artiklarna 7, 8, 11 och 52.1 i stadgan ska tolkas på så sätt, att den utgör hinder för nationella lagstiftningsåtgärder som i förebyggande syfte, för att bekämpa grov brottslighet och förhindra allvarliga hot mot allmän säkerhet, föreskriver att det ska ske en generell och odifferentierad lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter. Nämda artikel 15.1, jämförd med artiklarna 7, 8 och 11 och 52.1 i stadgan ska tolkas på så sätt, att den **däremot inte utgör hinder för lagstiftning**

- som, för att skydda **nationell säkerhet**, tillåter att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster åläggs att på ett **generellt och odifferentierat** sätt lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter i situationer där den berörda medlemsstaten **står inför ett allvarligt hot mot nationell säkerhet som har visat sig vara verkligt och aktuellt eller förutsebart**, varvid beslutet om åläggande av nämnda lagringsskyldighet måste kunna bli **föremål för effektiv kontroll** antingen av en domstol eller av en oberoende myndighet, vars avgörande har bindande verkan, i syfte att kontrollera om någon av dessa situationer föreligger och att de villkor och garantier som måste ställas upp är uppfyllda, och varvid åläggandet endast får meddelas för en period som måste vara **tidsmässigt begränsad** till vad som är strängt nödvändigt, men som **kan förlängas** om hotet fortfarande kvarstår,
- som, för att skydda **nationell säkerhet**, bekämpa **grov brottslighet** och förhindra **allvarliga hot mot allmän säkerhet**, föreskriver en **riktad lagring** av trafik- och lokaliseringssuppgifter vilken, på grundval av objektiva och icke-diskriminerande faktorer, är avgränsad genom de **kategorier av personer** som berörs **eller** genom ett **geografiskt kriterium**, för en period som är **tidsmässigt begränsad** till vad som är strängt nödvändigt men som **kan förlängas**,
- som, för att skydda **nationell säkerhet**, bekämpa **grov brottslighet** och förhindra **allvarliga hot mot allmän säkerhet**, föreskriver en **generell och odifferentierad lagring av IP-adresser** som har tilldelats källan till en internetanslutning, för en period som är **tidsmässigt begränsad** till vad som är strängt nödvändigt,
- som, för att skydda **nationell säkerhet**, bekämpa **brottslighet** och **skydda allmän säkerhet**, föreskriver en **generell och odifferentierad lagring** av uppgifter om **identiteten beträffande användare** av elektroniska kommunikationsmedel, och

– som, för att bekämpa **grov brottslighet** eller, i ännu högre grad, skydda **nationell säkerhet**, tillåter att **leverantörer** av elektroniska kommunikationstjänster genom ett beslut från behörig myndighet, vilket ska kunna bli föremål för en effektiv domstolskontroll, åläggs att, under en **begränsad tidsperiod**, **skyndsamt säkra de trafik- och lokaliseringssuppgifter** som dessa tjänsteleverantörer har tillgång till, förutsatt att denna lagstiftning, genom klara och precisa regler, säkerställer att lagringen av uppgifterna i fråga iakttar tillämpliga materiella och formella villkor, och att de berörda personerna förfogar över effektiva garantier mot riskerna för missbruk. [Pressmeddelande](#) har lämnats.

[Regler om marknadsmissbruk ger inte medlemsstaterna rätt att föreskriva en generell lagringsskyldighet för trafikuppgifter](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom samma dag, den 20 september 2022 i de förenade målen C-339/20 och C-397/20, VD, prövat två begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) rörande tolkningen av artikel 12.2 a och d i direktiv 2003/6/EG om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, samt artikel 23.2 g och h i förordning (EU) nr 596/2014 om jämförda med artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) jämte artiklarna 7, 8, 11 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Respektive begäran har framställts i brottmål mot VD och SR, där de anklagas för att ha gjort sig skyldiga till insider- och häleribrott, medhjälp till dylika brott, mutbrott samt penningtvättbrott.

En förundersökning inleddes mot VD och SR, avseende gärningar som ansågs utgöra bl.a. insiderbrott och häleri genom insiderbrott. Finansmarknadsmyndigheten överlämnade till undersökningsdomaren uppgifter som myndigheten fått tillgång till från operatörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster. Till följd av de uppgifterna utvidgades förundersökningen till att även avse bl.a. penningtvättbrott. Båda åtalades för insiderbrott och VD även för penningtvättbrott. Det tilltalade väckte en särskild talan (uppenbarligen syftande till att få den bevisning som grundar sig på rättsstridigt lagrade trafikuppgifter avvisad) och gjorde gällande att de trafikuppgifter som åtalen grundades på hade samlats in i strid mot unionsrätten såsom den tolkats i domen av den 21 december 2016, Tele2 Sverige och Watson m.fl., C-203/15 och C-698/15, EU:C:2016:970, eftersom de aktuella reglerna medförde en **skyldighet att generellt och odifferentierat lagra uppkopplingsuppgifter**, dels inte innehöll någon begränsning av befogenheten för finansmarknadsmyndighetens utredare att begära ut de lagrade uppgifterna. Denna talan ogillades, varefter målet överklagades till den hänskjutande domstolen.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolens första frågor i respektive mål avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 12.2 a och d i direktiv 2003/6 jämte artikel 23.2 g och h i förordning nr 596/2014, jämförda med artikel 15.1 i direktiv 2002/58 och mot bakgrund av artiklarna 7, 8, 11 och 52.1 i stadgan, ska tolkas så, att de utgör hinder mot sådana nationella lagstiftningsåtgärder som är aktuella i de nationella målen, vilka innebär att trafikuppgifter – **i förebyggande syfte och för att bekämpa**

marknadssmissbruksbrott, inklusive insiderhandel – generellt och odifferentierat ska lagras i ett år från och med registreringsdagen.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att **varken direktivet eller förordningen om marknadssmissbruk ger medlemsstaterna något rättsligt stöd för att ålägga operatörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster en generell skyldighet** att lagra trafikuppgifter som de innehar, för att den behöriga finansmyndigheten ska kunna utöva sina befogenheter enligt detta direktiv och denna förordning. EU-domstolen konstaterade vidare att den i målet aktuella skyldigheten, som innebär att operatörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster är skyldiga att – i förebyggande syfte och för att bekämpa marknadssmissbruksbrott, inklusive insiderhandel – är skyldiga att generellt och odifferentierat lagra, i ett år, trafikuppgifter för samtliga användare av elektroniska kommunikationsmedel, utan att det görs någon åtskillnad eller att det föreskrivs något undantag i detta avseende, och utan att det har styrkts att det föreligger en sådan koppling mellan de lagrade uppgifterna och det eftersträlvade målet, inte är förenlig med unionsrätten. Den hänvisade därvid kort till den rättspraxis som den redovisat utförligt i den dom som refererats ovan.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Arbetsrätt

[Preskription av anspråk på sparad betald semester förutsatte att arbetsgivaren gjort det möjligt att ta ut semestern](#)

EU-domstolen, sjätte avdelningen, har i dom den 22 september 2022 i mål C-120/21, LB, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland) rörande tolkningen av artikel 7 i direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden. Begäran har framställts i ett mål mellan arbetstagaren TO och hennes arbetsgivare LB, angående ekonomisk ersättning för icke uttagen årlig betald semester.

TO arbetade för LB från den 1 november 1996 till den 31 juli 2017. Till följd av anställningsförhållandets upphörande begärde TO att LB skulle betala ekonomisk ersättning för 101 dagar årlig betald semester som hade ackumulerats mellan åren 2013 och 2017 och som hon inte hade tagit ut. Den talan som TO väckte den 6 februari 2018 med anledning av LB:s beslut att inte betala ut denna ersättning, bifölls delvis i första instans. TO beviljades således ersättning motsvarande tre dagar av årlig betald semester som inte tagits ut under år 2017. Talan ogillades däremot vad gäller yrkandena avseende semesterdagar som inte hade tagits ut för åren 2013–2016. TO överklagade detta avgörande till Landesarbeitsgericht Düsseldorf (Arbetsöverdomstolen i Düsseldorf, Tyskland), som beslutade att hon hade rätt till ersättning för ytterligare 76 dagar av årlig betald semester som inte tagits ut för perioden 2013–2016. Nämda domstol ansåg att LB inte hade bidragit till att TO kunde ta ut sin semester under dessa år i rätt tid, vilket innebar att hennes rättigheter inte hade upphört och inte heller omfattades av den allmänna preskription som föreskrivs i 194 § och följande paragrafer i BGB. LB överklagade detta avgörande till Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland). Den hänskjutande domstolen bedömer att TO:s rättigheter för åren 2013–2016 inte har upphört enligt 7 § punkt 3 BUrlG, eftersom LB inte har gjort det möjligt för TO att verkligen ta ut sin

årliga betalda semester i rätt tid. Den hänskjutande domstolen har emellertid angett att LB har framställt en invändning om preskription med stöd av 194 § BGB. Enligt 195 § och 199 § BGB preskriberas nämligen borgenärens fordringar tre år efter utgången av det år då borgenärens fordran uppkom. Förhandsavgörande begärdes. **EU-domstolen** fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 7 i direktiv 2003/88 och artikel 31.2 i stadgan ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken den rätt till årlig betald semester som en arbetstagare förvärvat under en referensperiod preskriberas vid utgången av en treårsperiod som börjar löpa i slutet av det år då denna rättighet förvärvades, när arbetsgivaren inte verkligen har gett arbetstagaren möjlighet att utöva denna rättighet. Artikel 7.1 i direktiv 2003/88 utgör i princip inte hinder för nationell lagstiftning i vilken föreskrivs de närmare villkoren för utövande av den rätt till årlig betald semester som uttryckligen tillerkänns genom detta direktiv. Detta gäller även när denna lagstiftning innebär att denna rätt går förlorad vid utgången av referensperioden eller perioden för överföring av semesterdagar, förutsatt att den arbetstagare vars rätt till årlig betald semester har gått förlorad **verkligen har haft möjlighet att utöva den rättighet** som vederbörande tillerkänns enligt direktivet. Artikel 7 i direktiv 2003/88 utgör således inte hinder för att tillämpa nationella bestämmelser eller nationell praxis, som innebär att kumulering av rätten till årlig betald semester, för en arbetstagare som har varit arbetsoförmögen under flera på varandra följande referensperioder, begränsas genom en period för överföring på femton månader vid utgången av vilken rätten till sådan semester går förlorad. Denna lösning motiveras inte enbart på grundval av skyddet för arbetstagaren, utan även på grundval av skyddet för arbetsgivaren mot risken för en alltför omfattande kumulering av en arbetstages frånvaro och för de svårigheter som detta kan medföra för organisationen av arbetet. För att rätten till betald årlig semester enligt artikel 7 i direktiv 2003/88 ska kunna begränsas krävs således att en "särskild situation" föreligger.

I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande att preskription av den rätt till årlig betald semester som TO har skulle kunna göras gällande mot henne med tillämpning av den allmänna preskriptionsregeln i 195 § BGB. Av detta följer att den aktuella nationella lagstiftningen inför en begränsning av den rätt till årlig betald semester som TO har enligt artikel 7 i direktiv 2003/88, en begränsning vilken följer av tillämpningen av den preskription som föreskrivs i nationell lagstiftning. Ingen bestämmelse i detta direktiv syftar emellertid till att reglera preskription av denna rättighet.

Rätten till årlig betald semester är, i egenskap av princip i unionens sociala regelverk, av särskild betydelse och den slås även uttryckligen fast i artikel 31.2 i stadgan, vilken enligt artikel 6.1 FEU har samma rättsliga värde som fördragen. Tillämpningen av den allmänna preskriptionsregeln på den fordran som TO gör gällande, utgör även en begränsning av den rättighet som hon har enligt artikel 31.2 i stadgan. De grundläggande rättigheterna i stadgan får endast begränsas med iakttagande av de strikta villkor som föreskrivs i artikel 52.1 i stadgan, nämligen att begränsningarna är föreskrivna i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i denna rättighet och att de, med beaktande av proportionalitetsprincipen, är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av Europeiska unionen.

I förevarande fall är begränsningarna föreskrivna i lag och är förenliga med det väsentliga innehållet i rätten till semester. Eftersom arbetstagaren ska anses vara den svagare parten i anställningsförhållandet, får ansvaret för att säkerställa det faktiska utövandet av rätten till årlig betald semester inte helt flyttas över till arbetstagaren, samtidigt som arbetsgivaren härigenom skulle ges en möjlighet att underlåta att uppfylla sina egna skyldigheter, under förevändning att arbetstagaren inte har ingett någon ansökan om årlig betald semester. Av detta följer att rätten till årlig betald semester kan gå förlorad vid utgången av en referensperiod eller en överföringsperiod endast under förutsättning att den berörda arbetstagaren verkligen har haft möjlighet att utöva denna rätt i tid. Även om det är riktigt att arbetsgivaren har ett berättigat intresse av att inte behöva ta ställning till en ansökan om ledighet eller ekonomisk ersättning för årlig betald semester som inte tagits ut, vilken grundar sig på en rättighet som intjänats mer än tre år innan ansökan lämnades in, är detta intresse inte längre berättigat när arbetsgivaren, genom att inte ge arbetstagaren möjlighet att verkligen utnyttja rätten till årlig betald semester, själv har försatt sig i en situation där han konfronteras med en sådan ansökan och som han kan dra fördel av till nackdel för arbetstagaren, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva i det nationella målet. Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar domstolen att **när en arbetsgivare inte verkligen har gjort det möjligt för arbetstagaren att utnyttja en rätt till årlig betald semester** som har förvärvats under en referensperiod, **går tillämpningen av den allmänna preskription** som föreskrivs i 195 § BGB på utövandet av denna rättighet som föreskrivs i artikel 31.2 i stadgan **utöver vad som är nödvändigt** för att uppnå målet om rättssäkerhet. Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artikel 7 i direktiv 2003/88 och artikel 31.2 i stadgan ska tolkas så, att de utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken den rätt till årlig betald semester som en arbetstagare förvärvat under en referensperiod preskriberas vid utgången av en treårsperiod som börjar löpa i slutet av det år då denna rättighet uppkom, när arbetsgivaren inte verkligen har gett arbetstagaren möjlighet att utöva denna rättighet.

Konsumenträtt

[Nationell tillsynsmyndighet får ges i uppgift att ålägga flygbolag att betala standardiserad kompensation vid försenade flygningar](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 29 september 2022 i mål C-597/20, LOT, prövat en begäran om förhandsavgörande från Fővárosi Törvényszék (Överdomstolen för Budapests stad, Ungern) rörande tolkningen av artikel 16.1 och 16.2 i förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan lufttrafikföretaget LOT och konsumentskyddsavdelningen inom den decentraliserade statliga förvaltningen i Budapest stad, Ungern). Målet rör konsumentskyddsinspektionens beslut att ålägga LOT att betala kompensation i den mening som avses i artikel 7 i förordning nr 261/2004.

En flygning från New York (Förenta staterna) till Budapest (Ungern) som utfördes av LOT blev mer än tre timmar försenad. Med anledning av detta begärde ett antal

passagerare att konsumentskyddsinspektionen skulle ålägga LOT att till dem betala kompensation enligt artikel 7 i förordning nr 261/2004 för överträdelse av artikel 5.1 c i förordningen. Konsumentskyddsinspektionen fann att det skett en överträdelse av artikel 7.1 c i förordning nr 261/2004 och ålade LOT att betala kompensation på 600 euro till var och en av de berörda passagerarna. LOT ansåg att konsumentskyddsinspektionen inte har befogenhet att ålägga skyldighet att betala sådan kompensation och överklagade därför inspektionens beslut till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i **huruvida artikel 16 i förordning nr 261/2004 ska tolkas på så sätt att ett nationellt organ med tillsynsansvar för denna förordning kan ålägga ett lufttrafikföretag att betala kompensation**, i den mening som avses i artikel 7 i förordningen, som passagerare har rätt till enligt förordningen, i ett fall där nämnda organ har mottagit ett enskilt klagomål från en passagerare. EU-domstolen framhöll att varje medlemsstat är skyldig att utse ett organ som har tillsynsansvar för förordningen med avseende på flygningar från flygplatser belägna inom statens territorium och flygningar från tredjeland till sådana flygplatser. Det framgår vidare att detta organ vid behov ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att garantera att passagerarnas rättigheter respekteras. Begreppet "påföljder" i artikel 16.3 i förordning nr 261/2004, jämförd med skäl 21 i förordning, ska enligt rättspraxis tolkas på så sätt att det avser organets åtgärder med anledning av överträdelser som det konstaterar när det utövar sin allmänna tillsyn enligt artikel 16.1 i förordningen, och inte sådana administrativa tvångsåtgärder som ska vidtas i varje enskilt fall. Det finns emellertid **inget i lydelsen av artikel 16 i förordning nr 261/2004 som förbjuder en medlemsstat att ge ett organ med tillsynsansvar för förordningen en befogenhet att vidta tvångsåtgärder** av nyss nämnt slag. Det framgår vidare av artiklarna 12 och 16.2 i förordning nr 261/2004, jämförda med skäl 22 i förordningen, att den enda begränsningen av de befogenheter som ges organ med tillsynsansvar för förordningen utgörs av flygpassagerarnas rätt att väcka talan vid domstol och begära ytterligare kompensation utöver den schablonmässiga kompensation som föreskrivs i artikel 7 i förordningen. Det förhållandet att det nationella organ som avses i artikel 16.1 i förordning nr 261/2004 ges befogenhet att vidta tvångsåtgärder under alla omständigheter inte kan anses innebära att passagerarna och lufttrafikföretagen fräntas möjligheten att väcka talan vid behörig nationell domstol.

En flygpassagerares begäran om kompensation enligt artikel 7.1 i förordning nr 261/2004 innebär ett förverkligande av en rättighet som garanteras i unionsrätten. En sådan passagerare har således enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna rätt till effektiva rättsmedel och domstolsprövning, varvid den domstol som prövar målet har möjlighet att i förekommande fall begära förhandsavgörande från EU-domstolen med stöd av artikel 267 FEUF. På samma sätt måste ett lufttrafikföretag kunna väcka talan mot ett beslut som ett nationellt organ i den mening som avses i artikel 16.1 i förordning nr 261/2004 har fattat efter att ha mottagit ett enskilt klagomål från en passagerare och genom vilket organet har ålagt lufttrafikföretaget att betala kompensation till passageraren enligt förordningen. EU-domstolen besvarade mot denna bakgrund tolkningsfrågan på följande sätt: Artikel 16 i förordning nr 261/2004 ska tolkas på så sätt att medlemsstaterna har rätt att ge det nationella organet med tillsynsansvar för denna förordning befogenhet att

ålägga ett lufttrafikföretag att betala kompensation, i den mening som avses i artikel 7 i förordningen, som passagerare har rätt till enligt förordningen, i ett fall där nämnda organ har mottagit ett enskilt klagomål från en passagerare. Detta gäller dock under förutsättning att passageraren och lufttrafikföretaget har möjlighet att väcka talan vid domstol.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Migrationsrätt

[Tredjelandsmedborgares uppehållsrätt med stöd av artikel 20 FEUF kan inte anses vara avsedd att vara tillfällig](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 7 september 2022 i mål C-624/20, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, prövat en begäran om förhandsavgörande från Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Domstolen i Haag, sammanträdesplats Amsterdam, Nederländerna) angående tolkningen av artikel 3.2 e i direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, den ghananska medborgaren E. K., som har uppehållsrätt i Nederländerna med stöd av artikel 20 FEUF, och, å andra sidan, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter för justitie- och säkerhetsfrågor, Nederländerna), angående beslutet att avslå E. K:s ansökan om uppehållstillstånd för varaktigt bosatta.

Klaganden i det nationella målet, E. K., är ghanansk medborgare. Hennes son är nederländsk medborgare. E. K. beviljades år 2013, med stöd av artikel 20 FEUF, uppehållstillstånd i Nederländerna med påskriften "familjemedlem till en unionsmedborgare". År 2019 ansökte E. K., med stöd av den nationella lagstiftningen om införlivande av direktiv 2003/109 med den nationella rättsordningen, om EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta. Denna ansökan avslogs av statssekreteraren för justitie- och säkerhetsfrågor. Som skäl för avslaget angavs bland annat att uppehållsrätten med stöd av artikel 20 FEUF är av tillfällig karaktär och att E. K. därför inte kunde beviljas det sökta uppehållstillståndet. Statssekreteraren fann vid omprövning inte skäl att ändra detta avslagsbeslut. E. K. överklagade avslagsbeslutet till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann inledningsvis att artikel 3.2 e i direktiv 2003/109 ska tolkas så, att **begreppet bosatt "uteslutande av tillfälliga skäl"**, som avses däri, är ett **självständigt unionsrättsligt begrepp** som ska tolkas enhetligt i samtliga medlemsstater. Domstolen prövade därefter **huruvida** artikel 3.2 e i direktiv 2003/109 ska tolkas så, att **begreppet bosatt "uteslutande av tillfälliga skäl"**, som avses däri, **omfattar den situationen där en tredjelandsmedborgare uppehåller sig med stöd av artikel 20 FEUF i den medlemsstat där den berörda unionsmedborgaren är medborgare**. Den fann att med beaktande av lydelsen av och tillkomsthistorien bakom artikel 3.2 e i direktiv 2003/109 ska **begreppet bosatt "uteslutande av tillfälliga skäl"**, i den mening som avses i denna bestämmelse, **anses omfatta varje vistelse på en medlemsstats territorium som uteslutande grundar sig på skäl som objektivt kännetecknas av att vistelsen är strängt begränsad i tiden och avsedd att vara kortvarig**, och som inte medger att en tredjelandsmedborgare varaktigt bosätter sig i denna medlemsstat. En tredjelandsmedborgares vistelse i en medlemsstat med stöd av artikel 20 FEUF har

inte dessa objektiva kännetecken. **Uppehållsrätten** för en tredjelandsmedborgare **med stöd av artikel 20 FEUF**, i dennes egenskap av familjemedlem till en unionsmedborgare, **grundas på den omständigheten att tredjelandsmedborgarens vistelse är nödvändig för att unionsmedborgaren på ett effektivt sätt ska kunna åtnjuta kärnan i de rättigheter som denna ställning ger så länge beroendeförhållandet till tredjelandsmedborgaren består**. Ett sådant beroendeförhållande upphör visserligen i allmänhet med tiden, men är i princip inte kortvarigt. Grunden för en tredjelandsmedborgares vistelse på en medlemsstats territorium med stöd av artikel 20 FEUF kan följaktligen inte utgöra hinder för att den berörda tredjelandsmedborgaren varaktigt bosätter sig i den medlemsstaten. Ett beroendeförhållande som kan ligga till grund för en sådan vistelse kan nämligen sträcka sig över en avsevärd tidsperiod – närmare bestämt, när det gäller en tredjelandsmedborgare som är förälder till ett barn som är unionsmedborgare, i princip fram till dess att barnet blir myndigt, eller till och med längre om förutsättningarna härför är uppfyllda. Artikel 3.2 e i direktiv 2003/109 skulle därmed tolkas så, att begreppet bosatt "uteslutande av tillfälliga skäl", som avses däri, inte omfattar den situationen där en tredjelandsmedborgare uppehåller sig med stöd av artikel 20 FEUF i den medlemsstat där den berörda unionsmedborgaren är medborgare.

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Från [Svensk juristtidning](#) är [Flygpassageraren och rättegångsbalken Omkullkastade grundprinciper eller business as usual?](#) av Henrik Bellander och Johanna Munck af Rosenschöld den senast publicerade artikeln av mer specifikt EU-rättsligt intresse.

Även [Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet. Den senaste artikeln av EU-rättsligt intresse som finns fritt tillgänglig är [Brexit – konsekvenser på skatte- och socialförsäkringsområdet för arbetstagare i gränsöverskridande situationer](#) av Björn Thuresson.

NYA MÅL

Förvaltningsrätten i Göteborg, Migrationsdomstolen, har den 29 september 2022 i mål UM 1982-22 beslutat inhämta förhandsavgörande rörande följande tolkningsfrågor:

1. Vad betyder återvändandedirektivets artikel 6.2? Innebär det att en tredjelandsmedborgare ska uppmanas att ofördröjligen bege sig från den medlemsstat där denne vistas olagligt till den medlemsstat där tredjelandsmedborgaren har ett giltigt uppehållstillstånd om inte tredjelandsmedborgarens omedelbara avresa krävs med hänsyn till allmän ordning eller nationell säkerhet?
2. Ger återvändandedirektivet eller övrig EU-rätt vägledning kring vad som är konsekvensen av att en nationell myndighet inte lämnar behövlig uppmaning

enligt återvändandedirektivets artikel 6.2? Innebär en eventuell brist att lämna behövlig uppmaning att avlägsnandebeslutet och beslutet om återreseförbud är ogiltiga?

3. Om återvändandedirektivets artikel 6.2 innebär en sådan uppmaning och konsekvens, är artikeln tillräckligt klar och tydlig för att ha direkt effekt?
4. Är nationell lagstiftning, motsvarande den svenska regleringen i 8 kap. 6 a § utlänningslagen, som skapar ytterligare undantag från en eventuell skyldighet att lämna en utmaning, förenlig med EU-rätt?

Målet återfinns ännu inte i EU-domstolens databas Curia.

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Torsdagen **den 6 oktober** 2022, kl. 09.30, lämnar generaladvokaten Ćapeta sitt förslag till avgörande i mål C-268/21, Norra Stockholm Bygg, angående en begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen rörande frågan om artiklarna 6.3 och 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen innefattar krav också på nationell processrättslig lagstiftning om editionsplikt och, om svaret är jakande, om den allmänna dataskyddsförordningen i så fall innebär att det vid bedömningen av frågan om edition ska beslutas rörande en handling med personuppgifter även ska tas hänsyn till de registrerades intressen samt huruvida unionsrätten i så fall ställer några krav på hur denna bedömning närmare ska göras.

FRÅN LAGSTIFTNING SAR BETET

[Bolags rörlighet över gränserna inom EU - Prop. 2021/22:286](#)

Regeringen föreslår att reglerna om aktiebolags möjlighet att genomföra gränsöverskridande fusioner (sammanslagningar) ska utvecklas. Dessutom ska det införas möjligheter till gränsöverskridande delning och gränsöverskridande ombildning av aktiebolag. Regelverken för gränsöverskridande delningar och ombildningar ska i hög grad utformas med regelverket för gränsöverskridande fusioner som förebild. Förslagen bygger på ett EU-direktiv.

Förslagen innebär att det öppnas fler möjligheter för aktiebolag att omstrukturera sig över nationsgränserna inom EU och EES. För att motverka att de gränsöverskridande förfarandena används för brottsliga eller otillbörliga ändamål, eller för att kränka arbetstagarnas rättigheter, föreslår regeringen att myndighetskontrollen vid förfarandena utökas. Bolagsverket föreslås få en central roll i denna kontroll och ska samråda med andra myndigheter.

Genom förslagen stärks arbetstagarnas rätt till information och medverkan vid gränsöverskridande förfaranden.

Regeringen föreslår vidare bland annat att det ska införas en rätt för aktieägare som röstar mot ett gränsöverskridande förfarande att få sina aktier inlösta av bolaget, mot en ersättning som erbjuds av bolaget. En talan om inlösen eller om högre ersättning än den erbjudna ska prövas av allmän domstol. Flera av förslagen gäller även för ekonomiska föreningar och för finansiella företag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 31 januari 2023.

Rapportering och utbyte av uppgifter om inkomster genom digitala plattformar och vissa andra ändringar i EU:s direktiv om administrativt samarbete på direktskatteområdet – lagrådsremiss

I lagrådsremissen lämnas i huvudsak de förslag som behövs för att genomföra rådets direktiv (EU) 2021/514 av den 22 mars 2021 om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning.

Förslaget innebär att svenska plattformsoperatörer ska lämna uppgifter om vad de personer tjänar som använder plattformarna för att sälja varor eller tjänster.

Uppgifterna ska rapporteras till skattemyndigheten i det land där plattformsoperatören har hemvist. Uppgifterna ska lämnas avseende både säljare som har hemvist i den medlemsstat där uppgifterna ska rapporteras och i andra medlemsstater. Om en operatör i ett land utanför EU bedriver verksamhet med viss anknytning till EU måste den registrera sig i en medlemsstat (t.ex. Sverige) i EU och lämna uppgifter till den behöriga myndigheten i det landet. Utöver direktivet genomförs även OECD:s motsvarande modellregler som ska tillämpas vid informationsutbyte mellan Sverige och tredjeländer avseende samma typ av uppgifter enligt ett gällande avtal mellan behöriga myndigheter om automatiskt utbyte av uppgifter om inkomster som erhållits genom digitala plattformar. I Sverige ska plattformsoperatörerna lämna uppgifter om alla rapporteringspliktiga säljare, dvs. sådana som har hemvist i Sverige, en annan medlemsstat i EU eller ett tredjeland. Uppgifterna ska sedan överföras av Skatteverket till andra medlemsstater och tredjeländer med vilka det finns ett gällande avtal om sådant utbyte.

I direktivet finns vidare bestämmelser som syftar till att ytterligare förbättra det redan väl fungerande administrativa samarbetet på direktskatteområdet mellan medlemsstater. Exempelvis införs en ny form av revision som kan utföras gemensamt mellan myndigheter i olika medlemsstater, s.k. gemensamma revisioner. Det befintliga automatiska informationsutbytet utvidgas också till att även, om uppgifter finns, omfatta royaltyer. Antalet kategorier av inkomster och kapital som måste finnas tillgängliga för utbyte med andra medlemsstater utökas. Även kvaliteten på uppgifterna och möjligheten att identifiera vem uppgifterna avser ska förbättras genom direktivet, t.ex. genom att det uttryckligen anges att medlemsstaterna ska sträva efter att lämna uppgift om skatteregistreringsnummer för den person som uppgifterna avser. Ytterligare ett exempel på ändringar är att det kommer att bli möjligt att stoppa utflödet av data till medlemsstater eller andra länder som inte kan upprätthålla sekretessen eller informationssäkerheten för de uppgifter som tas emot. Bestämmelserna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna om gemensamma revisioner föreslås dock träda i kraft först den 1 januari 2024.